

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

P. a. cu Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
 Pentru u. menarabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
 Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
 Administrația tipografică arhidiecezană Sibiu, strada Măcelarilor 45
 Corespondențele sunt a se adresa la
 Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
 Epistolele nefrancate se refuză. Articol nepublicat nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându cu litere armonice

Școala și politica.

Nu greșim cine a zis, că politica e un monstru cu sule de guri, totdeauna gata să înghită, să nimicească tot ce-i stă în cale. Până când această deprindere prea de multe ori păgubitoare a omenirii se mărginește ași juca hoia sa complicată și perfidă numai în ceștiuni de ordin material, până când nu își trece hotarele competenței sale, e tolerabilă și se impune. Dar' de îndată ce slujbașii acestui monstru încep a face ingresiuni prădalnice pe terenele limitrofe, unde nu e vorba de armonizarea și echilibrarea unor efemere interese economice ori sociale, ci de înșasi ființa sufletescă, cu întreg cuprinsul de gândiri și simțiri a unui individ sau a unui popor, ei devin niște asasinii, cari cu mână sacrilegă se ating de drepturile sfinte și vecinice ale omenirii.

Un astfel de atentat pregătește acum de multă vreme politica magiară asupra școlilor noastre, asupra acestor instituțiuni sfinte și inofensive, cari pornind din tinda bisericii, și călăuzite de apăsătorul religioz creștinesc al ortodoxiei noastre românești, au ajuns după multe veacuri de surghiunire proprietații, susținută și sporită cu sudori de sânge, a neamului nostru. Au ajuns locurile de adăpost, de muncă și de prindere, de apărare și întărire ale gândirii românești, care trebuie să stăpânească în mod desăvârșit mintea generațiilor ce se cresc în ele și se pătrundă, fără putința de a mai fi înlăturată, inimele tinerelor mlađițe ce îi sunt încredințate, pentru a fărâși din ele vlaștarele de mâne ale bisericii și neamului nostru.

În împărăția această a muncii pacifice să fac acum an de an, zi de zi năvăliri și încălări. Să desconsideră drepturile celor cari susțin aceste școli și ar avé prin consecință dreptul și datorința a le dirighui și apăra, să pun pedecile cele mai grele în calea progresului ce ar pute realiza aceste școli, dacă n'ar fi mereu infestate din partea politice ungurești, asemenea unei pasări răpitoare, care în lăcomia sa cuprinde pradă mai multă de cât poate înghiți, dacă nu de alta și numai ca să-i putrezescă în ghiară.

Tote nedreptățile ni-se administreză, firește, fiindcă așa pretinde o rațiune mai înaltă, rațiunea de stat, care în țera noastră se falsifică cu totul, confundându-se în mod silit și neiertat cu interesele particulare ale unui singur neam de oameni, dintre cele multe câte a așezat aci destinul spre locuire și bună nărvire împreună, ear' nu pentru a se sfirteca între olaltă.

Intr'o țără ce se pretinde civilizată, rațiunea de stat nu pôte să piardă nici-odată din vedere interesul general al tuturor cetățenilor, al tuturor supușilor săi, și întru cât divergențe firești, deosebiri de rasă ori de ordin social ar provoca o desbinare, o împotrivire între olaltă a intereselor pe cari le au diferitele pături ale cetățenilor, o politică înțeleptă ar trebui să privască de cea mai înaltă a sa misiune rolul de a împăca divergențele, de a mijloci o armonie trainică a intereselor, cari se

colideză, ear' nu se înăsprăscă, prin măsuri pripite ori rău cugetate, și mai mult deschilimile, să lărgescă și mai tare prăpastiile pe cari ura de vécure le-a icuit și de altfel atât de adânc întreții acestui nenorocite țeri.

Actuala politică magiară însă în loc de a mări spre o îmbilănzire și apropiere a diferitelor elemente, urmărind planul utopic al creerii unui stat unitar național magiar, precipiteză măsuri și dispoziții, cari nu vor fi în stare să aducă consolidarea și uniformizarea contemplată, ci tocmai contrariul: o dismembrare acerbă și implacabilă. Pentru-că ținta ce și-o pune e o neleguire strigătoare. Pentru-că a voi să nimicești ori să stinje-nești deocamdată avântul sufletesc a multor milioane de oameni, impunându-le anume bariere strimte și zătonitoare pentru creșterea și desvotarea lor etică-culturală, e o tendință anticreștină, neumanitară și deci nelegiuită. A face din școala populară teren pentru experimente politice hazardate și neghiobe, a voi să degradezi școala de la înalta ei misiune de a crește și înnobila sufletele la o simplă uneltă pusă în slujba unei politici nefaste, e un lucru care nu lă poate ierta neri unaia dintre toate cărmurile lumesti. E cât se pôte de detestabilă încercarea de a conturba școala în munca ei educativă și civilizatorică, de a-i fixa ținte, cari cad departe de adevăratul ei scop, de adevărata ei chemare.

Încercări de aceste s'au făcut mai multe în curgerea vécurilor, ele însă n'au putut avea nici-odată un rezultat bun și durabil. Împotriva unor asemenea încercări protesteză însuși întemeietorii școlii populare, Luther, care pentru a apăra drepturile bisericii asupra școlii, ca pe ale unei mame asupra fiicei sale, scrie:

„Das weltliche Regiment hat Gesetze, die sich nicht weiter erstrecken, denn über Leib und Gut und was äußerlich ist auf Erden. Denn über die Seele kann und will Gott niemand lassen regieren denn sich selbst allein. Darum wo weltliche Gewalt sich vermisst der Seelen Gesetz zu geben, da greift sie Gott in sein Regiment und verführt und verderbt nur die Seelen“.

Se va arăta într'un articol următoriu cum s'au făcut și ce rezultat au produs asemenea încercări îndreptate asupra școlilor din patria noastră.

De la comitat. În sedința ținută Luni din partea comisiei administrative a comitatului Sibiu, dl Dr. Carl Wolf a făcut propunere, ca rescriptul ministerial, referitor la executarea cunoscutelor două ordonanțe ministeriale, prin cari se intenționează magiarizarea instrucțiunii publice în școlile populare, să fie pus ad acta și să nu fie respectat, fiind lipsit de basă legală. Propunerea a fost primită. Comitele suprem, dl Thalmann, a declarat însă, că cu toate acestea ordinul ministerial va fi executat, ceea-ce a avut de urmări, că toți membrii aleși ai comisiei administrative, 8 Sași și 2 Români (Part. Cosma și Dr. Lemény) și-au dat demisia și au părăsit sala, lăzând pe dl comite-suprem să lucreze (dacă pôte) cu funcționarii de stat și de la administrație.

Dieta de nou prorogată. Sedința de ieri a dietei ungare s'a deschis la orele 10 și treisferturi. Din partea guvernului nu s'a prezentat nimeni. Un funcționar înalt ministerial a înmănat presidentului Justh plicul în care se află rescriptul regal, care a fost imediat citit. Prin acest rescript dieta e prorogată de nou până la 19 Decembre n. c. S'a sculat apoi contele Andrássy și a făcut propunere de protestare în contra amânării, apostrofând guvernul pentru absentarea de la sedință. (Când e de față, i-se strigă să iasă afară, că n'are loc în dietă!) Contele Tisza declară, că după citirea rescriptului regal de amânare, dieta nu mai pôte discuta. Părăsește sala, împreună cu întreg partidul liberal. Socialistii Mezöfi și Ach'm cer, ca dieta să rămână întrunită și să se pună pe lucru, ear' contele Apponyi le răspunde, că dacă mai odotă se va face o astfel de amânare a dietei, va fi și el de o părere cu cei ce doresc să rămână dieta întrunită. În urmă se votează propunerea lui Andrássy, și sedința se ridică. În toia oficială încă a fost publicat ieri rescriptul de amânare, cu motivele, că amânarea se face din cauză că nu s'a putut forma guvernul pe baza care se asigură descurcarea situațiunei.

Dreptul electoral.

IV.

Domnul Alesandru Mocsonyi a vorbit în sedința din 24 Februarie 1872, și a combătut întâiu censul, ca un lucru care teoreticește nu pôte fi motivat și nici apărât. Pentru-că censul e legat de avere. Dar' nu totdeauna averea dă și inteligență celui ce o posedă! Censul stă apoi în contradicție cu dreptul, — spunea dl Mocsonyi, pentru-că:

„... La regularea, nu practică, ci teoretică a censului, lipsește ori-ce punct de razim obiectiv. De aici vine apoi, că fie-care cens se clatină. La regularea teoretică a censului nu există nici umbră de drept, nici urmă de vre-un punct de razim obiectiv, pentru-că baza o formeză totdeauna simpla volnicie, care e cel mai periculos inamic al fiecărei desvotări libere...“

Censul pôte fi privit numai din punct de vedere social, — spunea dl Mocsonyi.

„... Societatea nu e un întreg simplu, ci e un sistem de clase, desvoltat în mod istoric. Precum la singuratici, așa și la clase, ajunge puterea naturală în mâna unuia, ori a mai multora, în mâna aceloră, cari tocmai se află în posesiunea factorilor supremației naturale. Acesta clasă se va năuși apoi în mod natural ca să și pună dominațiunea pe base tot mai tari. Cel mai simplu și mai natural drum spre aceasta este, dacă pôte să pună mâna pe puterea de stat. Spre acest scop earăși mijlocul cel mai natural și mai simplu este — censul!“ —

Iată deci rostul censului și scopul care se urmărește din partea celor ce 'l apără. Acapararea puterii din partea clasei ori a clikei pe care o reprezintă! La stabilirea și regularea censului tocmai de aceea nu servesc ca basă principii de drept, nici regulile matematice. Cu totul alte interese. Și conform caracterului clasei care 'l voește, avem cens isvorit din naștere și din avere.

Acest din urmă earăși e așa, după cum sunt membrii acelei clase, mai cu puțină ori cu mai multă avere. Așa se formeză censul, unde se formeză în mod conștient. Dar' tocmai pentru-că se formeză astfel, și pentru că înțelesul practic al censului nu e altul, de cât cel constatat, adevă asigurarea și mai bună a domniei meșteșugite dată unei clase domnitore: „censul stă în contradicție directă cu ideea de stat, care nici când nu pôte fi chemată să reprezinte clase singuratică, în detrimentul totalității, în detrimentul întregului...“

Censul are trei mari scăderi, — spunea dl Mocsonyi, — cari i-l fac neacceptabil din partea celor iubitori de dreptate. Anume, pe când domnia naturală se bazează pe doi factori, pe inteligență și avere, censul dă inteligența la o parte, trecând cu vederea, că folosul domniei naturale se naște tocmai din inteligență. A doua scădere e, că clasa care a ajuns la putere pe cale meșteșugită va căuta să înainteze interesele sale cu desconsiderarea intereselor totalității, de unde urmază înăsprirea conflictelor între clase. Dar' cea mai mare scădere a censului este, că:

„... precum zace acesta în natura omului, clasa ajunsă la domnie pe cale meșteșugită se identifice pe sine și interesele sale totdeauna cu statul, și astfel espune însuși statul la toate acele atacuri, cari sunt îndreptate în contra claselor singuratică.“

Censul duce deci la domnia de clase, care are să devină insuportabilă, — lucru care s'a dovedit cu prisosință la noi, și pretutindenea, unde este acceptat censul. La nici un cas însă censul nu este chemat să dea un parlament din care să facă parte cei mai buni, cei mai înțelepți ai țerii. În privința această părerea dlui Mocsonyi a fost următoarea:

„... Nici odată mintea omenescă n'a putut să combineze un astfel de sistem de alegere, care să fi dat garanță, fie în măsura cea mai mică, că în parlament vor fi aleși cei mai inteligenți, cei mai buni patrioți. Nici odată n'a existat parlament, despre care s'ar fi putut spune, că în el ar fi fost întruniți cei mai buni, cei mai chemați ai țerii. Eu tocmai de aceea, nu țin de cel mai bun acel sistem de alegere, care sub pretextul diferitelor scopuri idealistice, dar' nerealisabile în praxă, vrea să asigure prin cens preponderanță pe cale meșteșugită unor anumite interese specifice, ci după părerea mea acel sistem de alegere are să fie mai bun, care face cu puțință, ca fie-care interes ce se naște în societate, amăsura forțelor proprii, amăsura importanței ce o are, să fie reprezentat în parlament. Căci dacă scopul ar fi acela, ca în parlament să fie aleși numai cei mai chemați, e de neîgăduit, că scopul s'ar pute ajunge cu mult mai ușor pe calea, dacă alegerea s'ar lăsa în grija unui număr mai restrins de alegători. Acest sistem de alegere ne-ar da cu mult mai multă garanță, că putem ajunge întru cât-va scopul, de cât aceea, că lăzăm alegerea în grija sutelor de mii, când știm că rol însemnat are la alegeri și întemplieria. Ori-câte contemplanți înalte se și fi format mintea omenescă despre constituționalism, eu scopul final al constituționalismului îl

găsesc în posibila garantare a echilibrului natural între contrastele de interese ivite în societate. Ori-ce născută de a conturba pe cale meșteșugită acest echilibru natural al contrastelor de interese, stă în contradicție cu dezvoltarea liberă.

Și fiind-că ori ce interes, ori-ce născută e îndreptățită dacă se face pe cale legală, trebuie să i-se dea posibilitatea de a se valida pe cale legală, cu mijloace legale, fie-cărei fracțiuni cu interese speciale și cu născuțe speciale. Censul nu o admite acesta, pentru-că censul dă influență numai anumitelor clase asupra regulării afacerilor de stat. Unde e cens, nu pōte deci să se formeze echilibrul natural al intereselor. Urmăzând, că lucrul acesta este posibil numai acolo, unde se estind drepturile politice asupra tuturor, unde *uzile parlamentului stau deschise pe seama fie-cărei născuțe*, pentru-că numai aici parlamentul e oglindă fidelă a societății, căci însași societatea e turnată în el în formă condensată. Numai cu ajutorul sufragiului universal se pōte ajunge aceea ce censul eschide din principiu, și numai un parlament eșit din votul universal acordă garanța, că orice dispozițiune legală pōrtă pe frunte pecetea stării sociale din zilele în cari a fost luată, condiția fie-cărei impresii bune pe care trebuie să o aibă ori-ce dispoziție legală.

Din acest motiv a cerut dl *Mocsonyi* votul universal, condiționat de la *cetățenia de stat, purtarea bună morală și o anumită etate*, dar' a cerut totodată o *arondare mai dreaptă* a cercurilor electorale din Ungaria și mai ales din Ardeal, ca să nu mai fie un cerc cu câte 1247 suflete (secuesc), și altul cu 107,000 suflete (române). A cerut votul universal, pentru-că să nu mai fie în Ardeal, cum era atunci, dintr-un 110,000 alegători, 74,000 nemeși, cari aveau dreptul de alegere, dar' alta n'aveau nimica în averea lor, ear' pe baza censului urcat nu erau de cât abia 11,684 alegători, din un milion și câteva sute de mii de suflete, oameni cu avere destulă.

A cerut dl *Mocsonyi* votul universal, nu pentru-că așa cereau interesele Românilor, ci pentru-că așa cerea *dreptatea*.

... Eu nu vreau — spunea dl *Mocsonyi*, — ca legislațiunea să dea naționalității române 15 deputați în Ardeal, și nici aceea ca să i dea 75 de deputați. Vreau să dea *drept egal*, atât naționalității române, cât și altora. Dacă naționalitatea română e în majoritate, — să nu falsificăm esența sistemului reprezentării poporului, să nu nisuiim a forma pe cale meșteșugită din majorități *naturale minorități*. Asta doresc eu! *Drept și dreptate doresc*, nimic alta!

Da, *drept și dreptate* dorim toți, noi, Români, și cei ce nu vreau să ne facă părtași de dreptate au să se căiască odată rău pentru aceea ce au făcut și fac mereu cu noi.

Intr'un articol final vom trage concluziuni din cele espuse până acum a cu privire la dreptul electoral.

Din protopresbiterate.

— Conferența preoțescă din tractul Dej. —
Raport special.

— 11/24 Septembrie 1905.

Conferența preoțescă din protopresbiteratul Dejului s'a ținut în anul acesta în parochia *Chinești* la 11/24 Septembrie sub conducerea protopresbiterului tractual *Teodor Hermann*.

Înainte de conferență s'a celebrat sfta liturgie împreună cu chemarea duhului sfânt prin protopresbiterul, asistat de preoții *Teodor Cotușiu*, *Gavril Hango*, *George Lărgan*, *Demetriu Păltin*, *Auguștin Bodea* și *Sigismund Lengyel*, apoi dl protopresb. a ținut poporului adunat în număr foarte mare o predică foarte frumoasă și instructivă despre creșterea pruncilor, după care s'a celebrat para-

stas solemn pentru odihna sufletelor răposatilor mari metropoliți *Andrei* și *Miren*, ale marilor binefăcători ai bisericii și națiunii *Gezdu* și *Andronic* și a preoților și ctitorilor acestei sfinte biserici și în urmă preotul *Ioan Giurginea* a citit poporului o disertațiune instructivă despre *tristele urmări ale păcatului beției*.

După terminarea acestora, la invitarea parochului local *Gregoriu Lador*, preoții s'au adunat la masa acestuia, unde li-s'a servit un gustos dejun, după care s'au intrunit apoi în frumoasa sală de învățământ a școlii noastre populare din loc, unde dl protopresb. a deschis ședința la 11 ore a. m. prin o cuvântare avântată despre foloșele conferențelor preoțești ambulante asupra preoților și mai cu seamă asupra poporului.

La serviciul divin și la desbaterile conferenței, intră opeți am putut remarca pe notariul cercual *Rătoni*, pe preotul gr. cat. local *Vas. Tămaș*, pe învățătorul *George Prigónă* din *Magóga* și mai multe domne și domnișore din loc și jur.

Notariul a fost ales presbiterul *Gavril Hango*, ear' bărbat de încredere parochli *Victor Cupșa* și *Teodor Pudean*.

Înainte de a se trece la ordinea zilei, șeful tractual aduce la cunoștință conferenței, că în anul 1904 conferența nu s'a putut ține din cauză, că imediat înainte de terminul pe care era să o convoce în luna Octombrie, soția parochului local bolnăvindu-se greu, n'a putut-o convoca aici, ear' până ar fi convocat-o aiurea, intrându-se în toamnă târziu ori în iarnă, după experiențele din trecut numai puțini preoți s'ar fi prezentat la ea. Spre știință.

După această comunicare conferența constată, că sunt prezenți 19 preoți împreună cu șeful tractual, ear' absenți cu scusă 7 și fără scusă 1. Parochli vacante 1 și filii 5, în cari nu sunt preoți a parte. Preotul absent fără scusă e pedepsit cu 10 cor. în favorul fondului pentru dotațiunea viitoare a protopresbiterului tractual.

Trecându-se la ordinea zilei și făcându-se o critică asupra serviciului divin oficiat cu această ocaziune și constatându-se unele greșeli, conferența din nou îndrumă pe preoți a se conforma strict cârților rituale aprobate de superioritatea noastră bisericească și pentru uniformitate să introducă cântările bisericești așa precum se învață în Seminarul nostru din Sibiu. Predica șefului tractual despre creșterea pruncilor conferența o clasifică de foarte bună, ear' disertațiunea preotului *Giurginea* despre beție de succedă, dar' pe viitoriu la astfel de producțiuni în biserică să se evite proverbele și strigăturile (poesile populare), cari produc ilaritate, căci nu convin nici cu sfințenia locului și apoi e greu a realuce pe popor la serioșitatea de mai nainte, deci să se citeze numai proverbe din S. Scriptură, ear' din autori profani numai de acelea, cari nu vatămă această serioșitate.

După această prezentarea a prezentat ear' notariul a citit rezoluțiunea P. V. Consistoriu archid. din 25 Nov. 1903 Nr. 12,276 B. s. prin care s'au aprobat intru toate concluziunile conferenței ținute în *Magóga* la 12/25 Oct. 1903, autorizându-se șeful tractual a face pași necesari pentru executarea lor. Tot odată zice P. V. Consistoriu, că:

„Cu plăcere folosim această ocaziune de a exprima mulțămirea Consistoriului atât Preaonorat Dtle cât și Multonoratului Domn *Gavril Hango* și celorlalți împreună lucrători pentru zelul desvoltat intru bunăreșită a conferențelor d'n acel tract, pentru valoroșele lucrări și pregătiri, cari de sigur nu vor rămânea fără influență binefăcătoare asupra poporului din acele părți, care mai ales are lipsă de îngrijire pastorală specială.

„Cât pentru viitoriu ținând cont de dispozițiunile cuprinse în cerculariul program de la 4 Martie 1903 Nr. 2142 B. s. — să continuată a lucra în aceeași direcțiune bună pe carea a și apucat, servind de model și preoțimel din alte părți.”

Conferența a luat cu deosebită plăcere și mulțămire fiască la cunoștință finala rezoluțiune consistorială și promite sărbătorește a se conforma ei din toate puterile.

Pe preoții absenți fără scusă de la conferența din 1903, P. V. Consistoriu i-a pedepsit cu câte 10 cor. în favorul fondului de pensuni archidieceșan.

În legătură cu ordinul P. V. Consistoriu archidieceșan din 20 April 1904 nr. 3580

bis., referitoriu la introducerea unei uniformități cu privire la timpul când să se săvârșescă vesernia, utrenia și liturgia în toate comunele bisericești, conferența constată, că din cauza variațiunii ocupațiunii poporului și din cauza amestecului aceluia cu alte confesiuni, o uniformitate deplină în toate comunele din acest tract nu se pōte introduce, ear' pentru uniformitatea dintr'un ținut ori altul se vor înțelege preoții din acel ținut. Ca normă directivă însă se stabilește, ca preotul ținând cont de împrejurările locale, să săvârșescă numitele servicii divine totdeauna la același termen când s'a obișnuit a se prezenta mai mult popor la biserică, ear' la casa de abateri, să avizeze poporul pentru orientare, dar' să se alăsească a deprinde pe popor a cerceta biserica cât mai de dimineță, nu însă înainte de răsăritul soarelui, pentru-că liturgia să se pōtă face la timpul presoris la tipic, și el preotul să nu absenteze de la utrenie, precum face unii, lăsând să o facă numai cantorul singur.

La pertractarea acestui obiect mulți preoți s'au plâns, că de-și preste 80% din locuitorii acestui comitat (*Solnoc-Debăcea*) sunt Români aparținători bisericeilor gr. ort. și gr. cat. de același rit, autoritățile civile, în contra dispozițiunilor legale de stat, pun multe din zilele de țerg pe zilele de sărbători ale bisericii noastre, chiar și cu favorizarea altor biserici. În consecuență conferența roșă pe P. V. consistoriu, ca să întrevină la înaltul guvern, ca la statorirea zilelor de țerg să țină cont de dispozițiunile legale și în privința sărbătorilor bisericii noastre egal îndreptățită cu celelalte biserici recunoscute din patrie.

A urmat apoi înaintarea rapoartelor despre activitatea preoților în timpul din urmă, intru cât aceea stă în legătură cu esecutarea concluziunilor conferențelor preoțești de până acum. La locul acestei conferențe constată, că nu toți preoții au înaintat încă rapoartele acestea, darămenea nici cataștele despre cărțile, actele și manuscrisele de însemnătate istorică din parochiile și filiiile lor; monegrafiile parochiei sale a scris-o numai unul; condice parochiale abia 2-3 au început a purta; fonduri parochiale s'au înființat puține; reuniuni numai una, în Dej pentru înfrumșetarea bisericii; conspeste despre predicile ținute poporului încă numai câțiva preoți pōră, și în fine, că nu toți preoții țin încă vecernia în Dumineci și sărbători, liturgia înainte sfârșită și privegherile din săptămâna V. din Postul mare. — Deci conferența insistă și mai departe, ca aceste concluzii să se esecute cu posibilă grabire, cu adausul, ca vesmintele bisericești, precum stihare, acoperăminte pe mese, perdale etc., câte se pōt, să se confecționeze în regie proprie, prin soțiile și fetele de preoți și alte femei și fete române cari se pricep la aceasta, ținând însă cont de caracterul portului național românesc și de stilul general al bisericii ortodoxe la ajustarea bisericilor.

(Va urma).

Sărbările din Sibiu.

— Impresiile și părerile unui bucureștean. —
(Urmare).

La eșirea de la spectacol, atâta mișcare și animație pe străde n'a pomenit Sibiuul de când l'au z'dit Nemții. Noptea târziu, pe la cefenele, berării și grădini se discuta încă cu însuflețire și se ridicau răhare în sănătatea autorului și a tuturor artiștilor.

Spectacolul a trebuit să fie repetat încă de două ori, de și în program se prevăzuse numai o nouă reprezentație pentru Luni. În câte trele *Moș Ciocirlan* a stărnit entusiasmul și aplausele unor săli ticsite de public.

Intră actele spectacolului și la eșire se comenta mult un incident petrecut pe scenă, care arată o dată mai mult intoleranța cunoscută a Ungurilor. Cu totă indulgența măsurilor obișnuite, totuși portul tricolorului românesc fusese interzis. Dar' atât la teatru, cât și la serata etnografică, flacăii și fetele și puseseră coșarde, panglici, singători, care galbenă, care albastră, care roșie, așa că tricolorul bătea la ochi, deși nu era tricolor, și Ungurii nu aveau ce zice.

Dar' domnei *Cosma* nu i-a mers așa de neta. *Gingaș*, *Mărișora* (*Florica* Red. T. R.) și *Legea* cu un ghet tricolor un săculeț de mână cu care apare în actul al doilea din

Moș Ciocirlan. Credeți că polițaiul, viță d' *Arpad*, a lăsat să treacă lucrul? Așa! S'a dus frumos pe scenă — chipurile în culise — și nici una nici două — a rupt ghetul de la săculeț și apoi s'a întors în sală, mândru de isprava ce o făcuse, ear' *Mărișora* a intrat în scenă cu săculețul legat cu o sforă! Mi-a spus domna *Cosma* că o să'l păstreze așa ca amintire de la sărbări. Dămne, cum nu vedem cât se fac de ridicoli!

Un interes deosebit a arătat publicul în a'e două zile următoare, pentru ședințele „Societății pentru fond de teatru român.”

Să știe oș, din inițiativa cător va deveni culti, în capul cărora se află academiile *Ioșif Vulcan* de la Oradea-Mare, s'a înființat acum cinci ani (Acum 35 de ani Red. T. R.) o societate destinată a propaga printră Români de dincolo gustul teatrului și a desvolta prin teatru și limba și literatura română.

Tot deodată societatea își propune să dea o întințere cât de mare teatrelor sătești cari în Ardeal și Ungaria au prins atât de bine printră Români.

Ca și în toate lucrurile, și aci înepat a fost g'eu, dar' a prins ideea curând și astăzi societatea a putut dăru *Asociațiunii* întreg scenarul din sala festivă și a creat doră burse pentru studiul declamațiunii la conservatorul din București. A fost chiar un examen a mai multor aspiranți și un juriu special — în care ni s'a făcut și nouă. Atorva din România o nărea să fim invitați a lua parte, — a desamnat doi tineri pentru aceste burse, una de dramă și alta de comedie.

Pe lângă cariera artistică la care se desvoltează, acești tineri vor avea mai cu seamă menirea să organizeze și să dirgă teatrele populare prin satele românești de peste munți.

La aceste ședințe am mai ascultat cu deosebită plăcere două disertațiuni: una asupra lui *Wilhelm Tell* de *Schler*, ținută de tânărul absolvent *Petra Petrescu*, și alta, o minunată analiză asupra idelilor lui *Emineșcu* despre teatru, desvoltată în chip magistral de simpaticul profesor *Borcea*, de la școala de fete din Sibiu. Această din urmă a fost una din cele mai bine alcătuite și bine desvoltate conferințe ce l'm-a fost dat să ascult de multă vreme.

Hotărât, frații noștri din Sibiu nu ne dau pas să ne odhăim. Ei ne duc din sărbări în sărbări, din petrecere în petrecere, și nici unul din noi nu se plâng. Din contră, ne pare rău că săptămâna merge pe sfârșit.

Artiștii din *Moș Ciocirlan* nu se cuotă pe la irii euleși pe scena lirică, ei calcă cu semeție pe scena dramatică și ne invită la o reprezentație de „*Fântâna Blanduziei*” pe scena din sala Muzeului, care se inaugurează în aceea sēră cu neîntrecuta poemă a bardului de la *Mrești*.

Nu încapă îndoială, că e mult mai greu pentru cetanți să jōce o dramă de at să cânte într'o operetă: acolo cerințele sunt mai mari, nuanțele mai greu de prins, atitudinea și gestul se pot greși chiar când nu lipsește experiența, cu atât mai rău tot când actorul nu e de meserie.

(Va urma).

NOUȚĂȚI

Sfântul sinod al bisericii autocefale gr. or. române din România se va întruni în sesiune ordinară în 3 Octombrie v. e. în București.

Despre *Carmen Sylva*. Er, Marti, la orele 6 sēră, a ținut domnul Dr. *Eugen Filtsch* ultima conferință despre *Carmen Sylva* și operele ei, în sala mare a comitatului. Toate conferințele (trei la număr) au fost ascultate cu mult interes de alesul public sibian care a răsplătit cu aplause pe distinsul conferințar.

Furt. Sâmbătă sēra a dispărut de la posta din Sibiu o scrisōre, în care se aflau împachetate 10 000 de corōne, pentru a fi duse la Csanădie. Îndrăneșul hoț încă nu a putut fi prins, dar' vorba veche: poliția îi bate urma.

Noul paroch al bisericii Sf. Nicolae. Alegerea dlui diacon *Ian Prigău* de paroch al III-lea al bisericii Sf. Nicolae din Scheiul-Brașovului, a fost întărită de vener. consistoriu archidieceșan din Sibiu, unde afaceră fusese apelată din partea partidei rămasă în minoritate.

Teatrul. Domnul *Leo Bauer*, directorul teatrului o-șen s-a din loc anuntă, că în 21 Octombrie n. va face deshiderea sesiunii anuale a acestuia.

Catedrală românească în Sofia. Am dat știrea despre catedrala din capitala Bulgariei și a-um mai putem comunica ei aceea, că fruntașul român macedonean *Alexandru Trifon* a cumpărat din România numeroase odore sfinte pentru ea.

Adunare populară este convocată pe Sâmbătă în 14 Octombrie st. n. a. e. la orele 10 a. m. în Alba-Iulia (la „Hotel Elisabeta”), cu programul următoriu: 1. Votul universal. 2. Desbatere asupra situației politice.

Cas de morțe. Micul Archiduce *Matthia*, fiul Archiducului *Iosif*, a decedat zilele trecute, în etate de un an și jumătate, după un morbo scurt dar greu.

Constituire: Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain” a teologilor gr. cat. din Blaj ținându-și prima sedință în 5 Octombrie 1905, s-a constituit în modul următoriu: Președinte: *Simion Gocan*, t. s. IV., vicepreședinte: *Septimiu S. Pope*, t. s. III., secretariu: *Silv u Peșiar*, t. s. IV., cassariu: *Emil P. Masca*, t. s. III., controlor: *Aurel Peculea*, t. s. II., archivar: *Gavril Hîntea*, t. s. III., bibliotecari: *Valeriu Opris*, t. s. II., vicebibliotecari: *Iuliu Căpăneș*, t. s. I., notariu, *Petru A. Dumș*, t. s. I., scriitorul „Furicea”: *Elie Magda*, t. v. I. Membri în comisia literară: *George Grecu* și *Iosif Mărginean*, t. s. IV., *Andrei Oțoiu* și *Alexandru Ghelner*, t. s. III., *Vasilie Cerghizan* și *Augustin Foles*, t. s. II., *Cornel Pop* și *George Poiana*, t. s. I.

Himen. *George Sădărmă*, maeștrul-păntofar în Sibiu (str. poplăcii nr. 3) și *Maria M. Grindean* își serbează cununia religioasă Duminecă (15 Oct. n.) la 3 ore p. m. în biserica gr. or. din suburbial inferior al Sibiului.

— *Valeria Popovici* și *Adam Lulă* anunță cununia lor bisericească, care se va celebra la 15 Octombrie st. n. în biserica gr. or. din Leșnic, la orele 10 a. m.

— *Romul Simu*, *Sibiu*, și *Maria Simonca*, *Orlat*, căsătorii.

— *Petriș Gliga* și *Ioan Biscop* își anunță cununia ce se va celebra Duminecă (2/15 Oct.) la 3 ore p. m. în biserica gr. or. din Măpă de sus.

— *Georgiu Ștefan* și *Valeria Magda* își vor celebra cununia Duminecă în 15 Octombrie st. n. a. e. la 3 ore p. m. în biserica gr. or. din Drămbărie.

La fondul de 20 filieri al „Reuniunii socialilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, din privilegiul sârbărilor „Asociații” au mai dăruit: *Dr. Ștefan Pop*, deputat distal și *dna Eugenia* (Arad), ambii 2 cor.; *Dr. Cornel David*, medic (Orăștie); *dozra Ana Chelamenciu* în amintirea tatălui său *Ioan Chelamenciu*, fiecare câte 1 cor.; *Petru Muntean*, maeștru cojoacăru (Sebeșul-nău), fiecare câte 40 filieri; *Dionisie Trifan* și soția sa *Elena Trifan* (Baj), fiecare câte 20 filieri; *dna Eugenia Ionescu* născ. *Grecu* (Bacău), 2 cor.; *Ioan Corbu*, notariu la sed. orf. (Bistrița), 1 cor.; *Constantin Proca*, paroh (Râmnic), 1 cor.; *dna de la Paikievitz* 1 cor. 20 filieri; *Ioan Popescu*, cassariu la „Albina”, 1 cor.; *Ioan Moldovan*, notariu (Bobohalm), 2 cor.

Slujaică milionară. În capitala Danemarcei, în Copenhaga, este o servitoare cu noroc ne mai pomenit. Ea avea o rudă bogată în Suedia, despre care nu știa aproape nimic. Murindu-i această rudă, servitorul a ajuns să moștenescă — pe baza testamentului — o avere de vreo 3 milioane corone. Frică la fată și la tată să servească anul deplin la gîzda sa, cu credința din trecut. Rar caracter!

Alegerea de president al Statelor Unite. Lui „Times” i se telegrafiază din New-York: *Roosevelt* a declarat unei comisiuni compusă din senatori, că la alegerea de president din 1908 nu va primi candidatura în nici un caz.

Fiu ucigaș. Bășul *Petru Banciu*, după ce s-a căsătorit a doua-ori, trăia foarte rău cu feciorul său. Soția fi era bețivă și prădătoare. Intr-o seară pe când veniau spre casă bătrânul cam chesfuit, feciorul i-a omorât cu un par pe amândoi. Tribunalul a pertratat cazul și osânda netericului orfan e: 8 ani temniță.

Atragem atențiunea acelor pe cari îi privește, asupra inseratului de pe pagina IV a numărului nostru de față, referitor la licitația ce se va ține în 23 Octombrie n. o. pentru literarea de râne, jîmve, etc. pentru casa de sănătate din Sibiu.

Pentru masa studenților români din Brașov a dăruit dâna *Lucia Bologa* 10 corone, întru memoria răposatei sore de caritate *Friderica Meltzer*.

Americanii pentru prizonierii japonezi. Din Petersburg se scrie, că însărcinatul de afaceri al Statelor Unite aduce prizonierilor japonezi din *Medwadevo* (Rusia) 32 mii de ruble, bani strînși prin subscripție în America.

Fără nici un reclam crucea sau stéua după electro-magnetica a dlui *Müller Albert*, B dapesta V. Vadăș utoza 42/V. a devenit renumită în toate părțile lumii.

Forțe mulți după folosința crucei s'au vindecat de bôle vechi, așa în cât de la această în totă ziua s'ascesc scrisori pline de mulțămire. Dl fotograf *Eisschild Adolf* din Cservenka a scris următoarele: „De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul sfat prin *Domnia-Ts*, asta însă cu adînsul am tăcut-o pînă acum, de-o-ee cu cea mai mare curiozitate am acceptat a fi, că nevasta mea, care a folosit crucea R. B. 86.967. deveni-va ea și sănătoasă? Prin urmare cu cea mai mare bucurie constat că nevasta mea, carea durînd-o peptul și stomacul avea în genere lipsa poftei de mîncare, dureri de cap și multe alte bôle, cu ajutorul aparatului *Dvôstre* s'a făcut pe deplin sănătoasă, prin urmare aparatul *Dvôstre* sunt silit a-l lauda și a-l recomanda fiecărui suferitor de bôle.” Prețul aparatului mare 6 corone.

PARTEA LITERARĂ.

Monografia comunei Galați (lângă Făgăraș).

(Compusă de *Nicolae Aron*, paroh gr. or.)
(Urmare.)

Intregiri.

În dezvoltarea istoricului comunei Galați, sub titlul A. despre biserică, perioada IV. (anii 1810—1904) intră obiectele cu inscripțiuni istorice, demn de amintit este *potirul de argint* pe care este gravată inscripțiunea: „*Intru mărirea s. trîime dăruit de Cheul român din Făgăraș la biserica Galați la anul 1854*”. Acest potir l-a cumpărat societatea (șehul) timarilor români din Făgăraș, sub funcțiunea parohului *Iosif Pop* (1852—1890), după cum mi-a spus acesta, încă pe când trăia, cu 72 fl. — 140 corone, și se folosește și astăzi fiind în stare bună. O vie amintire este acest vas sfînit pentru șehul tăbăcarilor, care astăzi nu mai există.

Sub titlul C. despre comuna politică perioada IV. (anii 1810—1904) punctul c) unde se amintește: că în anul 1894 s'a șters dreptul de regale, rîscumpărînd statul cărcimăritul de la comune și de la familiile nobile privilegiate, demn de înregistrat este *limitațiunea dreptului de cărcimărit în Galați de la 11 Maiu 1799*, păstrată la primării comunale, mai în urmă la primăriul *George Păcălă*, ear' de present la primăriul actual *Petru Schiopu*, în cassa de fer comună și care este următoarea:

Testimoniu despre satorirea dreptului de cărcimărit al satului Galați.

„Prin această scrisore a mea fac cunoscut celor de acum și celor din viitoriu, că astăzi, adică 11 Maiu al anului 1799, m'au recercat ilustrii și alți onorați domni posesori, cari posed cea mai mare parte a satului Galați; ca să statorosească și rîndul cărcimăritului între dinșii, amîsurat legei și cuantității posesiunei fie-căruia.

Fiind eu în partea oficiului meu obligat a împlini această cerere legală al onoratului posesoriat spre a decide rîndul și modul cărcimăritului, în forma prescrișă prin lege; și spre a mulțămi acestea doruri și cereri legale: mi-a fost datorința cea dintîiu a constata, că: în acest sat Galați, câte sesiuni interne sunt? și decizîndu-se numărul acestor sesiuni — chiar prin onoratul posesoriat la 92, — mi-a fascionat spre a decide modul cărcimăritului amîsurat numărului acestor sesiuni — tot acest număr; în urma căruia cade în decursul anului întreg (deosebind timpul de la S. Mihaiu pînă la ziua de S. Crăciun) nașterea Domnului (reservat de bunăvoință spre cărcimărit în favoarea locuitorilor rustici) amîsurînd modul cărcimăritului la numărul mai sus scris a sesiunilor interne — pe una sesiune 3 zile și 31²³/₁₀₀ minute; deci avînd

Întîiu: *Inclita națiunea ce posedă figuralitatea*, 36 sesiuni interne; pe acestea cad 108 zile, 18 ore și 88¹²/₁₀₀ minute, deci cărcimărește din 25 Decembre, dimineța la 6 ore începutul, pînă la 12 Aprilie, dimineța la 1 oră.

Al doilea: *Orfanii după ilustrul baron Ștefan L. Apor*, împreună cu ilustra dâmnă *baronesa Apor Lászlóne*; 23 sesiuni interne — cad 69 zile și 12 ore; și cărcimărește de la 12 April, dimineța la 1 oră începutul, pînă la 20 Iunie după amiază la 1 oră.

Al treilea: *Onoratul domn Ladislau de Kôntzei* 3 sesiuni interne; pe cari cad 9 zile, 1 oră și 38¹⁴/₁₀₀ minute; după care cărcimărește de la 20 Iunie, la 1 oră după amiază începutul, pînă la 29 tot acelei luni, după amiază la 3 ore.

Al patrulea: *Ilustra domnișoră Beldi*, 11 sesiuni interne, pe cari cad 33 de zile, 5 ore și 44¹²/₁₀₀ minute; și cărcimărește de la 29 Iunie după amiază la 3 ore începutul pînă la 1 August după amiază la 9 ore.

(Va urma.)

A IV-a esposiție

de pome, stuguri și derivatele lor aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului”.

(Fine.)

II Premiarea.

1. În scopul premiării, subscrișul comitet central a instituit juriul constătător din domni: *Pantaleon Lucuța*, I. I. *Lăpădatu*, R. *Simu*, Dr. P. *Span*, V. *Stan*, P. *Ciora*, O. *Șteflea*, *Teodor Antriu*, E. *Verzariu* și *Victor Tordășianu*, toți din Sibiu. I. *Chirca*, P. *Dragh's* și Dr. I. *Stroia* toți din Sălăte. *Ioan Popescu*, din Sibiel. *Isidor Blaga* din Lanerăm, *Avram Păcurariu*, *Demetriu Vule*, Dr. *George Măcelariu*, Dr. *Nicolae Șhian*, *Ioan Blaga*, *George Muntean*, *Elie N. Petruș*, *Ilie Foaș* și *Nicolae Smuleșcu* toți din Merourea, *Basilie Neocș*, *Demetriu Ivan* din Apoldul-de-aus; *Ioan Lăzar*, *Ioan Orășian*, *Demetriu Orășian*, *Ioan Prada*, *Nicolae Firoș* din Apoldul-de-jos; *Ilie Pop*, *Ioan Cosma*, *Ilie Oțean* din Ludoș, I. *Predovici* din Amnan; *Ioan Moga*, Var. *Dobrescu*, *Dionisie Iorș* din Rod; *Dem. Panfilor*, *Ioan Ștefalea*, *Ioan Sava* din Jina; *Ioan Șerb*, *Aron Șerb*, *Nicolae Dobrotă*, *Ilie Dobrotă*, *Romul Vraclu* din Poiana; *Cornel Muntean* și *Ioan Popa* din Cărpiniș; *Demetriu Muntean*, *Ignatie Filip* din Răciu; *Romul Pop*, *Vasilie Greavu* din Girbova; *Nicolae Ivan* și *Nicolae Beju* din Dobârca.

Membrii absenți se vor înlocui în ajunul lucrării, prin suplenți aleși din partea celor prezenți.

2. Nu este iertat a funcționa ca juror, când vorba e de obiectele proprii sau de ale rudeniilor mai deaprobe.

3. Juriul ia în primire lista generală a obiectelor espuse, le esamîneză pe rînd și apoi se consultă asupra premiării, avînd comitetul aranjator îndatorirea să îngrijescă, ca publicul și esponenții să nu înfrunsească mai puțin asupra hotărîrilor de lua.

4. În ședința, ce urmăză esamînării obiectelor espuse, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind pe scurt îndreptățirea propunerilor și apoi hotărînd prin majoritate absolută de voturi.

Președintele juriului votază întotdeauna. La cas de voturi egale hotărîrește sôrtea.

Asupra fie-cărei premiari se votază deschilinit.

5. Esponenții de premiat se petrec în lista premiatiilor, care odată satorită, se subscrie de president și secretariu, cum și de alți doi membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor urmăză a se face în mod sârbătoresc Duminecă în 29 Octombrie la 4 ore d. a. st. n. ținîndu-se mai întâi o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjator, a esponenților și publicului intrunit.

Esponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: „Adevăresc primirea în regulă a premiului”.

7. Secretariul juriului și îndatorat a compune un raport special asupra esposiției și premiilor. Raportul subscriș de president și secretarul juriului se păstrează în arhiva Reuniunii și se publică prin ziare.

III. Dispozițiune de premiare.

A. În general

1. Scopul esposiției este mai ales a urni și încuraja adevărata prepășire în ale pomăritului și vieriului. Drept aceea, în privire se va lua în atît intenția vedită (de a străluci cu pome și struguri în exemplare de paradă, ei mai cu sémă rentabilitatea și valoarea economică, nobleța fructelor espuse, de asemenea hărnicia și priceperea dovedită, meritele câștigate pe terenul pomăritului și vieriului resp. în cutare ram înrudit.

2. Deci fructele, cari intrunesc condiții economice aievea priincioase, se vor privi ca fiind mai pe sus de cele altcum chipeșe și uriașe, însă puțin căutate, netrainice sau pătîmind de alte scăderi.

Chiar și în totala lipsă de altele mai bune, nu este iertat a premia fructe de solu prost, vermînoșe murdare, necoapte strivite ori altcum vătămăte, precum nici beuturi molipsite de bôle.

Deasemenea nu se vor premia decât unelte, întocmiri și modele plăsmuite sau inventate de exponenți.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule obiecte vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă, firește mai bogată. Premiile, cari din una ori altă cauză nu s'ar fi împărțit, se înalpoiază Reuniunii.

Premiile se pot sporî, cerînd trebuința, prin reducere.

4. Acei cari au prăsit și cultivat înșieși pomii și resp. vișele, din cari provin fructele sau derivatele espuse, vor avé întâietate față de acei cari au espus din prășia altora.

De altcum colecțiile bogate în fructe alese, de-și provenind din tote sau aprôpe tote solurile proprii cutărei comune, se consideră drept merit osăbit.

5. Același exponent nu pôte dobândi în aceeași grupă de at un singur premiu.

Față cu cel premiat în cutare grupă concurenții din altă grupă au întâietate, presupunînd că obiectele lor ar fi de o potrivă.

B. În special.

I. Pome.

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales pomele îndeplă dezvoltate, îngede și sînătoase, tote trainice, culșe și păstrate cu deosebită îngrijire, bogate în sôrmatio, fâșose și avînd mare trecere la noi și aiurea.

2. De la premiare se vor esclud pomele culșe în pîrgă, viermînoșe, mult puțin putrede, noduroșe, bătute, sau altcum vătămăte, deasemenea pomele de solu recunoscut ca prost, cum și cele pădureșe.

II. Strugari.

1. Întăietate se cuvine strugurilor mari, grei, bine închegați, trainici, îndeplin copti, forțe dulci și aromatici, provenind din vișe vestite ca rodnice și puțin expuse la neajunsuri.

2. De la premiare se vor esclud struguri acri, atînși de mușcailor sau înzestrați cu bôle (bône) relativ mitite și desirăte.

Din șediră comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, ținută la Sibiu în 2 Octombrie n. 1905.

Pant. Lucuța
președinte.

Vic. Tordășianu
notariu.

Posta redacției.

Gherla. Am predat afacerea, conform dispozițiunei, administrațiunei tipografiei archidieceșane.

Săliște. Pr'mit. Mulțămim. Nu putem începe însă cu publicarea de cât peste vre-o 2 săptămâni.

Parochului Ioan. Înțelegem resensul D-vôștre, și al tuturor celor eșii din vechia școlă latinistă și latinisătore. Curentul e însă astăzi altul; nu cel *slavenisator*, de care vă temeți, ci cel formător de o limbă cu adevărat românească. Că drumul pe care se caută ca să ajungem la scop e plin de bolovani, e lucru de sine înțeles. Dar omenii și vremea vor netezi bine călarea, în spiritul indicat de dl *Vulcan*. Să nu latinisăm ori franțuzim nimice, dar' nici să nu folosim slavisme, ori turcisme, după-cum le numești, acolo unde avem cuvinte bune și frumoșe românești. Călea de mijloc va trebui deci să fie ținută și scopul va fi ajuns. Nu astăzi, nici mâine, ci cu timpul! Spre scopul acesta a ținut și domnul respectat, căruia pe nedreptate i-sar adresa înfruntările ce i le faceți, — dacă le-am publicat!

Nr. 743 1905.

[245] 1—2

Primăria comunei **Daia** dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice ce se va ține în 15 Octombrie n. a. c. la 3 ore d. a. **dreptul de pășunat** pe hotarul comunei, pentru toamna și erna 1905, esecitat și până acum. Prețul strigării 200 cor. Vadiu 10%. Condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria comunală în orele de oficiu.

Lampă electrică durabilă.

"Practicus" se poate ține în buzunar. **Baterie aproape neruinabilă.** Iluminație bună. Elegant dichisită 3 cor., cu sticlă optică 4 cor. — Se trimite cu ramburs sau prețul înainte de la firma: 249 1—2

Praktikus-Versand, Wien 3/1 Wasserg. 4/g.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszabesi m. k. állami elme-gyógyintézet beteget és alkalmazottjai részére az 1906. évben, esetleg az 1906—1908. években, tehát egy, esetleg három éven át szükséges **kenyér, zsemlye és kiffli** mennyiség szállításának biztosítása céljából 1905. évi október hó 23-án délelőtt 10 órakor az intézet gondnoki irodájában — a hol a részletes feltételek is betekintheők — zárt írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az egységárak a következők:

egy fehér kenyér	560 gramm	36 fill.
egy " "	320 "	20 "
egy " zsemlye	80 "	04 "
egy " vajaskiffli	60 "	04 "
egy hosszukás rozskenyér	2800 "	70 "

Felhívtnak mindazon sütőmesterek, kik ezen szállítást elnyerni óhajtják, hogy 1 kor. béléggel és 500 kor. bánatpénzzel (készpénzben vagy elfogadhatóknak miűsített érték-papirokban névértékük szerint számítva) ellátott sajátkezüleg aláírt és jól lepecsételt magyar nyelvű ajánlatukat a melyekben azon egyetemleges százalékelengedés a melylyel vállalkozni óhajtanak, számokkal és betűkkel kiírandó még pedig egy, esetleg három évre külön-külön, a fenti napon az árlejtés órájáig nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat az árlejtés megkezdése után senki által vissza nem vonható és hogy nem ezen kiírási feltételek szerint szerkesztett ajánlatok visszautasítottak, valamint, hogy az elfogadott ajánlat bánatpénze 1500 kor., azaz: egyezeröttszáz koronára mint biztosítékra leszen kiegészítendő. Végül megjegyeztetik, hogy az elme-gyógyintézet fenntartja magának azon jogot, hogy belátása szerint az egy évre vagy három évre szóló ajánlatokat elfogadjon és hogy a kit bármely okból megbízhatóbbnak tart.

Nagyszabesi, 1905. október hó 6-án.

A magy. kir. állami elme-gyógyintézet igazgatója

Nr. 867 1905.

[247] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de **învățători-cantori** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Treiscaune se descrie concurs cu termen de 10 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dobârlău**, cu 600 cor. și cuartir în edificiul școlar.
2. **Marcoș**, cu ajutoriu de la stat 300 cor., 300 cor. de la comuna bisericăscă și în cas de a pute forma cor, cantoratul pe deasupra.
3. **Zabala**, cu 600 cor. și cuartir în edificiul școlar.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au ași așterne rugărilor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Bereczk, comitatul Háromszék, în termenul prefript observându-li-se că la cuincuenale vor avea a conta numai după servițiu ne-întrerupt în comuna în care vor fi aleși.

Brețcu (Bereczk) 22 Septembrie 1905.
Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. al Treiscaunelor.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, în deosebi pentru delăturarea pistriurilor și pentru a avea o colorie delicată a feții, un săpun mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca: doi băieți)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata, în farmacia „la urs” (piața mică), la I. B. Misselbacher sen. (piața mare), G. Meltzer (str. cîsnădiei și str. gusteriții 25), prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cîsnădiei), Carol Arz (str. cîsnădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul W. Lingner.

Nr. 649 1905.

[236] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Lupșa**, protopresbiteratul Lupșa, devenit vacant prin repozarea parohului Ioan Nicoră, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele din cîla B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa postul își vor așterne concursul subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și cererile — ca să potă fi admise în lista candidaților — lângă documentele din § 13 stat. org. și § 15 lit. a) Regul. pentru parohii, le vor instrui și cu testimoniu de maturitate. Concurenții după prealabila înștiințare aici, se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a celebra și cuvînta.

Ofenbaia, 3 Septembrie 1905.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșa, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 538/1905.

[238] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Cîncșor**, protopresbiteratul gr. or. al Făgărașului, se descrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cîla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh se și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. al Făgărașului în Făgăraș până la termenul sus indicat, avînd a se prezenta în vre o Duminecă sau sîrbătoare la sînta biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvînta.

Făgăraș, 11 Septembrie 1905.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cîndea
protopop. adm.

Nr. 193 1905

[228] 2—3

Concurs

Conform ordinului Preavenerabilului Consistoriu arhidiececan dto 12 Iulie a. c. Nr. 6642 Bis. pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Gărnăsa** cu filiile **Ciulpreș** și **Cutini**, protopresbiteratul Hunedóra, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cîla B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Petenții au ași așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral, avînd a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sîrbătoare în biserică pentru a cânta, respective a cuvînta și celebra.

Hunedóra, la 25 August 1905.
Oficiul protopresbiteral gr. or. Hunedóra, în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 436 1905.

[241] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Cheia-Rimețului**, protopresbiteratul Alba-Iulia, se descrie pentru a doua-ori concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în cîla B pentru întregirea de la stat a venitelor preoțești.

Concurenții și vor înainta petițiunile cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu în termenul susindicat și se pot prezenta înaintea alegătorilor, conform prescrierilor regulamentare spre a cânta respective a celebra și cuvînta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial local.
Alba-Iulia, 16 Septembrie 1905.

Ioan Teculescu, protopresb.

Nr. 128 1905.

[229] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru postul vacant de **paroh** în parohia de munte de clasa a III-a **Fizești** din tractul Hațegului cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în cîla B pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții se și trimiță cererile și documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral și se se prezenteze în vre o Duminecă sau sîrbătoare în biserică, spre a și arăta vrednicia în cântare și cuvîntare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului în conțelegere cu comitetul parohial.
Hațeg, în 6 Septembrie 1905.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

A apărut:

Calendarul arhidiececan

pe anul

1906

și se poate procura de la **Librăria arhidiececană** din Sibiu. Prețul 40 fileri, cu șematism 80 fileri, plus porto postal 10 resp. 20 fileri.

Fischer & Comp.

școle de pomărit

Nagyenyed (Alsó-Fehérmegye)

Școlile noastre de pomărit în estensiune de 40 jug. catastrale sunt în Transilvania cele mai mari și cele mai bogate.

Stoc: 80.000 altoi, de toate formele, în soiurile cele mai nobile.

1 milion **pădureți** (sujete) de toate speciile, plante puternice.

1 milion **gledici**, plantele cele mai bune pentru garduri vii.

1 milion **acății** (salcămi), tari și frumoși, acomodați pentru plantare de păduri.

Arbori solitari, de promenade, și tușe decorative. (201) 8—12

Cataloge gratis.

Pe cei interesați îi invităm cu stimă la cercetarea școlilor noastre de pomărit.

La croitoria universală

strada poplăcii 3 Sibiu strada poplăcii 3

Se pregătesc tot felul de vestimente, civile și militare, ca: **fracuri, jachete, sacouri, pardesiuri, baltone, uniforme pentru oficeri și voluntari, haine de teatru**, cum și **jachete de dame**. Asemenea confecționez

reverenzi

în mod forte solid, asupra cărora îmi permit a atrage atențiunea on. domni preoți și candidați de preoți. — Comande urgente se pot efectua și în timp de 24 ore. — Pregătirea primită în cursul de croit din Viena pe care l'am absolvat cu succes, apoi praxa de mai mulți ani câștigată în diferite ateliere din Viena și Budapesta îmi dă posibilitatea de a satisface pe onorabili mei mușterii atât prin o croială elegantă cât și prin executare întru toate corăspunzătoare.

Rugând onoratul public român pentru binevoitorul sprigin prin comandarea de haine, semnez

cu deosebită stimă

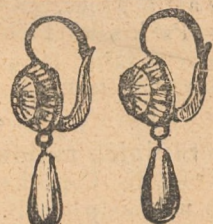

Ioan Petrașcu, măestru croitor.

IULIU ERŐS

Sibiu, strada, cîsnădiei nr. 3.

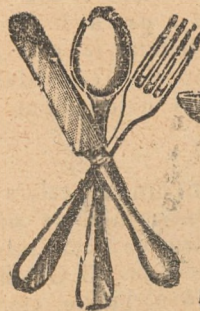
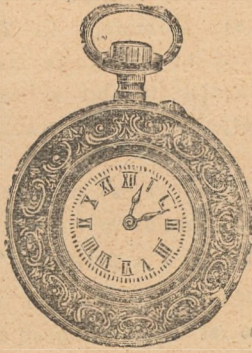

Cel mai mare deposit ardelean

de **orolôge, juvaericeale, aurării și argintării**. Își recomandă cu prețuri eține toate produsele din speciile **orologeriei și aurăriei**.

Schimb și cumpărare de aur, argint, diamant, mărgel, monede de aur și argint, etc.

Fie-care obiect de aur și argint, cumpărat de la mine, e probat și examinat din oficiu și pe fie-care bucată se vede precis proba oficiósă (k. u. k. Punze), și afară de aceea se garantéză în scris veritabilitatea obiectelor.

Prețcuranturi ilustrate la dorință gratis și franco.